

2017 РІК: НАВЧАННЯ ДОРОСЛИХ У ЄВРОПІ – СИЛА ТА РАДІСТЬ НАВЧАННЯ

Лариса Лук'янова

голова Правління УАОД, д.п. н., професор, член-кор. НАПН України,
головний редактор журналу «ТЕРИТОРІЯ УСПІХУ»

Олена Шумська

виконавчий директор УАОД

На фото: Лариса Лук'янова, Олена Шумська, Галина Веремейчик

Коротка пере-
дісторія. 28 червня
2016 року на засі-
данні Генеральної
Асамблеї Європей-
ської Асоціації ос-
віти дорослих (ЕАЕА), яка відбулася у Брюсселі (Бельгія), Українську асоціацію освіти дорослих (УАОД) було прийнято у члени ЕАЕА. Це була дуже важлива подія для України.

Чому? Перед усім тому, що Європейська Асоціація освіти дорослих (European Association for the Education of Adults) – найбільша неурядова організація у Європі, що працює у сфері освіти дорослих, а коло соціальних проблем, на вирішення яких спрямована діяльність Асоціації та її членів, характерні для усієї європейської спільноти: старіння населення, посилення міграційних процесів, соціальна нерівність, маргіналізація сучасного суспільства. Основною місією Асоціації є розвиток освіти дорослих на європейському рівні через політику пропаганди освіти впродовж усього життя, забезпечення інформацією та ресурсами членів організації, розвиток практики навчання дорослих через проекти, публікації, тренінги, міжнародне співробітництво з іншими зацікавленими представниками у цій галузі. Сьогодні ЕАЕА сприяє навчанню та доступу до неформальної освіти дорослих для всіх та охоплює понад 60 мільйонів слухачів.

Щороку ЕАЕА проводить конференцію та Генеральну Асамблею. У поточному році ці заходи відбулися 27–28 червня в Іспанії, у місті із середньовічною історією, заснованому римлянами на березі річки Он'яр – Жироні. З першої хвилини перебування ми були зачаровані Жироною: Єврейський квартал Ель-Каль – безліч вузьких вуличок, деякі з них не більше метра завширшки; різнокольорові будиночки, які мальовничо нависають прямо над рікою, створюючи враження безфундаментних творинь; головна пам'ятка міста – велетенський готичний кафедральний собор, побудований у XI–XVII ст. і соборний музей середньовічного мистецтва (Museu-Tresor de la Catedral).

Отже, роботу Конференції дуже ускладнювали думки про «історичне минуле» – і страшенна спека! Але українська делегація, у складі якої було три представники – Лариса Лук'янова, голова правління Громадської спілки «Українська асоціація освіти дорослих», директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих, Юрій Петрушенко, заступник голови правління УАОД, і Олена Шумська, виконавчий директор УАОД, – працювала

сумлінно і вдумливо. Зокрема під час Генеральної Асамблеї члени делегації УАОД разом із колегами з усієї Європи не лише обговорювали нагальні питання Асоціації, обирали новий склад правління, а й брали активну участь в інтерактивних семінарах з розвитку освіти дорослих. Спілкування не переривалося ні під час коротких пауз, ні після завершення офіційних заходів.

Варто зазначити, що цьогорічна конференція була присвячена темі залучення нових слухачів. Під час інтерактивних семінарів учасники обговорювали можливості фахівців у галузі освіти дорослих, спрямовані на стимулювання і заохочення нових слухачів різних цільових груп (мігрантів, переселенців, людей з низькою кваліфікацією тощо) до навчання, а також дискутували про форми і методи навчання, які є найбільш ефективними.

Кожний рік ЕАЕА відзначає інновації та передовий досвід у сфері освіти дорослих. Grundtvig Award – так називається цей захід, що заохочує проекти, які надіхають на нові ідеї, партнерства, методи, а також нове розуміння того, як краще працювати з дорослими.

2016 року ЕАЕА нагороджувала проекти та ініціативи, спрямовані на успішне залучення нових слухачів до навчання. Три переможці отримали нагороду – зменшену репродукцію відомої у Жироні скульптури та презентували свої ініціативи на Market Place в рамках щорічної конференції ЕАЕА. До речі, у нагородженні, як і в усіх інших заходах, брала участь мер Жирони Анна Паганс.

За два дні конференції учасники побачили багато цікавих презентацій, взяли активну участь в обговореннях та обміні думок. Усіх вразила доповідь члена Європейської комісії DG EMPL Пола Холдсворта, лейтмотивом якої було висвітлення підходів до підвищення кваліфікації. Під час виголошення доповіді пан Холдсворт дуже переконливо висвітлював значення освіти дорослих як для особистісного розвитку, так і розвитку усього суспільства з урахуванням сучасних

швидкоплинних змін на ринку праці; звернув увагу учасників конференції на потреби залучення різних верств дорослих слухачів; окреслив місію Європейської комісії та її роль у підтримці навчання впродовж життя, європейської освітньої політики у сфері освіти дорослих та її пріоритетів, можливостей соціального діалогу і створення нових робочих місць, гендерної рівності та рівних можливостей до навчання усіх категорій населення, зокрема вразливих, ознайомив з успішними європейськими проектними ініціативами у цій сфері.

У 2017 році ЕАЕА патронує заходи та кампанії, організовані інституціями освіти дорослих по всій Європі під загальним гаслом «2017 рік: рік освіти дорослих в Європі – сила та радість навчання». Таким чином, Європейська Асоціація відзначає вплив та переваги освіти дорослих, об'єднує європейські організації освіти дорослих, щоб продемонструвати, як навчання дорослих може покращити життя та перспективи громадян в Європі як на особистому, так і на професійному рівнях. Отже, 2–3 листопада 2017 році Українська асоціація освіти дорослих бере естафету ЕАЕА і проводить Форум неформальної освіти дорослих «Освіта дорослих і розвиток громадянського суспільства» спільно з Національною академією педагогічних наук України і Представництвом DVV International в Україні.

Організатори Форуму прагнуть створити єдиний простір для професійної взаємодії, обміну досвідом різноманітних організацій, узгодження перспектив розвитку провайдерів неформальної освіти та інших зацікавлених сторін. Захід спрямований на зміцнення мережевої взаємодії учасників, підвищення обізнаності про цінність навчання впродовж життя та сприятиме розумінню освіти громадянського суспільства та її ролі у сучасному розвитку відкритого демократичного суспільства. Під час Форуму відбудеться церемонія нагородження переможців Загальноукраїнського конкурсу на кращий освітній проект в системі освіти дорослих, який УАОД оголосила цього року.

З 2016 року Українська асоціація освіти дорослих спільно з DVV International в Україні та ISAR «Єднання» реалізує програму «Підготовка фахівців у сфері освіти для дорослих, включно з питаннями громадянської освіти», яка надихнула учасників на розробку кількох навчальних програм, спрямованих на активізацію та підтримку демократичних змін в українському суспільстві. Форум неформальної освіти для дорослих «Освіта дорослих і розвиток громадянського суспільства» стане кроком у формуванні громадської інтелектуальної спільноти, здатної до генерування нових ідей, корисних ініціатив, грома-

дянського суспільства, а також зміцнення та збагачення демократії.

Українська асоціація освіти дорослих щиро вдячна DVV International в Україні, зокрема Беттіні Брандт і Олеру Смірнову, за фінансову підтримку української делегації щодо участі у конференції та Генеральній Асамблеї Європейської Асоціації освіти дорослих.

КНИЖКОВА ПОЛІЦЯ

Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід / Лариса Лук'янова; Українська асоціація освіти дорослих. – Київ: ТОВ «ДКС-Центр», 2017. – 148 с.

У науковому виданні підкреслено, що освіта стає визначальним чинником не тільки професійного, але й особистісного розвитку. Ця всеосяжна й об'єднувальна ідея охоплює формальне, неформальне й інформальне навчання. Для ефективного реалізації освіти дорослих формується законодавча основа, що передбачає відповідальність держави, підприємств, територіальних громад і громадських організацій за підтримку професійного і особистісного розвитку громадян.

Автор характеризує законодавче забезпечення, системи освіти дорослих, їх структуру, зміст, включаючи історичну розвідку в двадцяти трьох країнах світу (Австрія, Велика Британія, Грецька Республіка, Естонія, Італійська Республіка, Канада, Китайська Народна Республіка, Сполучені штати Америки, Угорщина, Україна та ін.).

Подано перелік провайдерів та асоціацій, діяльність яких спрямована на реалізацію сучасних і перспективних завдань освіти дорослих.

Видання адресовано організаторам формальної і неформальної освіти дорослих, слухачам інститутів післядипломної освіти, науково-педагогічним працівникам, аспірантам, докторантам, викладачам і керівникам навчальних закладів різних типів і форм власності, усім, кого цікавлять проблеми розвитку освіти дорослих.